

L'economista Jordi Bacaria i Colom va intervenir activament als Seminaris sobre l'Agricultura del Baix Camp com a ponent i a la vegada membre del Consell Assessor. També va col·laborar com a ponent a les sessions que es van celebrar a Riudoms coincidint amb la Fira de l'Avellana. Els seminaris ja són història passada, però el que continua vigent són les prediccions que es van fer sobre el futur de l'agricultura, i amb molt de rigor.

De jornades se'n van celebrar durant set anys seguits, i les ponències i conclusions van quedar recollides en sengles exemplars editats dins la col·lecció Quaderns de Divulgació Cultural del CERAP. En cadascun dels exemplars hom hi podrà trobar noms d'especialistes de gran nivell.

El professor Bacaria va escriure al número 190 de *Lo Floc* un article titulat «L'empresa familiar agrària i el canvi tecnològic al Baix Camp», un encapçalament que se subtitulava «Orientacions futures en un context de producció a gran escala i consum de qualitat», un estudi preclar del que ha succeït a Catalunya. Describia la situació de la nostra agricultura –i d'això fa més de trenta anys– com la d'una empresa que es veuria

abocada al canvi tecnològic i sobretot a cercar la innovació com únic factor possible de futur. L'alternativa a la situació del col·lapse només vindria «per la producció a menys cost...», a la vegada que preveia que «es produiran productes alimentaris menys agraris i més industrials», cosa que, segons ell, esperonava el procés de producció agrària a gran escala. En l'article també avisava que el futur passava per traslladar el gran centre de producció agrària al sud d'Europa i que a Catalunya l'únic model que es convertiria en rendible era la «revolució verda»: l'agricultura orgànica de les produccions respectuoses amb el medi ambient que és capaç de substituir la química, els pesticides i els insecticides per tractaments més naturals i respectuosos amb el medi ambient.

Bacaria augurava a aquest tipus de conreus un gran futur ja que el consumidor cada vegada valoraria més el menjar sa i natural i les possibilitats de creixement serien molt grans, sobretot en un context agrari com el nostre d'agricultura periurbana envoltada d'espais urbanitzats amb produccions intenses de més valor afegit. »

L'Empresa Familiar Agrària i el canvi tecnològic al Baix Camp

Orientacions futures en un context de producció a gran escala i consum de qualitat

Jordi Bacaria i Colom

En aquesta ponència es desenvolupen uns conceptes claus en l'agricultura actual, tals com el canvi tecnològic i l'empresa agrària familiar i s'observen les alternatives en el cas concret del Baix Camp. Per una banda l'agricultura catalana (i el Baix Camp no ha estat una excepció), s'ha caracteritzat per la importància de la innovació tecnològica, el que ha permès que a partir de la dècada dels seixantes assolís un nivell avançat i competitiu. D'altra banda, l'agricultura familiar (i les dotacions de terra) han permès, junt amb la disponibilitat tecnològica que el procés fos possible.

Actualment l'agricultura es troba situada en un context de producció a gran escala, amb una competitivitat en els mercats internacionals cada vegada més gran que exigeix una disminució constant dels costos de producció. A més, com resultat de les polítiques d'ajust, l'antic model de protecció a l'agricultura està en crisi, se'ns recorda constantment que cal produir a menys cost, i àdhuc produir menys.

D'altra banda en els països industrials la demanda de productes agraris està canviant. Cada vegada són productes alimentaris, menys agraris i més industrials, el qual esperona el procés de producció agrària a gran escala. Aquest fenomen i en el context de les Comunitats Europees, pot traslladar el gran centre de producció agrària al sud d'Europa, més al sud de Catalunya. L'agricultura catalana hauria exhaurit així el model de transformació de la «revolució verda».

Paralelament al fenomen de la demanda descrita, en els països industrials se'n dona un altra: el consum de productes agraris de

més qualitat. Aquesta demanda està generant una oferta agrària molt particular, modesta encara però no menyspreable. Es una oferta basada en la producció d'agricultura orgànica, sense utilitzar molts dels ingredients que han caracteritzat la «revolució verda», (adobs químics, pesticides, insecticides, etc.). Ens trobem davant una nova revolució verda, la «revolució orgànica». Aquesta es basa en, capacitat d'innovació (noves tècniques, experimentació), disponibilitat de treball (l'ocupació per hectàrea és superior), reducció de determinats inputs (inorgànics cada vegada més cars), i coneixement del mercat.

Penso que aquests ingredients es troben en general a l'agricultura catalana, però en especial en el Baix Camp. No és tard ni aventurat explorar les possibilitats de l'agricultura orgànica, amb una mentalitat innovadora (pionera i idealista si cap) i empresarial (és a dir, cercant les possibilitats en el benefici), altres països del nord d'Europa ho estan fent fa temps, i més recentment, algunes comarques mediterrànies s'hi han incorporat. El repte està servit.

Jordi Bacaria i Colom
és Degà de la Facultat de Ciències Econòmiques de la UAB.
Membre del Consell Assessor dels Seminaris d'Estudis Agraris sobre el Baix Camp.

«L'empresa familiar agrària i el canvi tecnològic al Baix Camp», article de l'economista Jordi Bacaria i Colom publicat a *Lo Floc* (març 1980).